

TARİH: 11. Ağustos. 1987

"TKP'NİN SESİ RADYOSU" NUN GÜNLÜK YAYIN PROGRAMI:

Haberler:

Yazan: Yavuz-~~Kinem~~

Spikerler: Yavuz-Sinem

~~Muhalefet~~

Kemal

1. Muhalefet partileri Ecevit'in çağrısını yanıtladı.

2. Muhalefet parti sözcüleri, siyasi yasakları tartıştılar.

3. Fikri Sağlar Adalet bakanını ziyaret ederek cezaevlerindeki ko-

4. Çay-Kur'un satılması ^{çay üreticilerinin} tepkisine yol açtı.

5. SSCB ile ABD Cenevre'de denetleme konusunda anlaştılar.

6. ABD'nin Portekiz'de yeni bir tesis kurma hazırlıklarına karşı Portekiz'lilerin tepkisi artıyor.

7. ABD'de önemli isimler, Cenevre görüşmelerinde ilerleme sağlan-

8. ması için ABD yönetiminin gereken çabayı sarfetmesini istedi,

9. ABD- Barsra körfezine askeri yığınaklarını yığmaya devam ediyor

10. Orta Amerika devlet başkanlarının düzenledikleri zirvenin, ~~ve~~ somut bir barış planı ile somutlanması, çeşitli ülkeler tarafın-

11. dan selamlanıyor.

12. Güney Afrika'da grevci maden işçilerinin sayısı yükseliyor.

13. Mandela'nın eşi, Apartayd rejimine karşı mücadeleyi güçlendirme çağrısı yaptı.

14. Güney Kore'de grevler yaygınlaşıyor.

15. ÇHC ile Güney Kore arasında, sınır ticareti konusunda bir anlaş-

16. ma imzalandı.

17.

GÜNÜN YORUMU:

Yazan: Ekrem

Spiker: Yavuz

Başlığı: Demokrasi İçin Referandumda Evet

Konusu:

Y A Z I L A R:

Yazan:

Spiker:

1. TDOO programı - Günün yorumu.

2. Sovyet ülkesi, Sovyet yaşamı Programı

Salı (11 Ağustos)

Bu yaygınımızda, TDOO programımızı ve "Demokrasi için" Referandum'da evet" başlıklı yorumumuzu dinleyeceksiniz. Daha sonra, Sovyet yaşamı, sovyet ülkesi programımızı sunacağız.

not : Yorum, Ekrem y'ın 9 t arihli yorumudur..

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SHP ve DYP

---Kapatılan Cumhuriyet Halk Partisinin eski genel başkanı ve eski başbakanlardan Bülent Ecevit'in tüm muhalefet partilerine yaptığı "yeni bir anayasa ve seçim sisteminde anlaşma" ^{göçürme üzerine} görüşlerini açıkladılar. DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk, önerinin 6 Eylül referandumundan sonra ele alınması gerektiğini belirterek "referandum öncesi gündemi çoğaltma ^tyanlısı olmadıklarını, ^{bu konularda} anlaşma ^{6 Eylül'ü aşkıktan sonra} için millet önünde verilmiş sözleri bulunduğunu, demokrasiye bağlı partilerin biraraya gelmesini kesinlikle yararlı bulduklarını" söyledi.

Ecevit'in önerisinin kendilerine ait olduğunu öne süren SHP Genel Sekreter Yardımcısı Ali Dinçer ise "kendilerinin öncü olduğunu Ecevit'in buna katılması gerektiğini" söyledi.

Bilindiği gibi TKP MK organı Atılım, Ecevit'in önerisinin
mücadelelerinde önemli yer tuttuğuna işaret ederek
demokrasi isteyen güçlerin temel kenularda ortak tutum almadarı
bakımından önemli olduğuna dikkat çekerek, öneriyi desteklediğini
vurgulamıştı.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VE YAYIN KURUMU

--- Refah ^partisi tarafından düzenlenen "Temel haklar v e siyasi yasaklar" konulu panelde muhalefet partilerinin sözcüleri biraraya gelerek siyasi yasakları tartıştılar. SHP, DSP, DYP ve RP temsilcilerinin katıldığı panelin açış konuşmasını yapan Refah ^Partisi Genel başkanı Ahmet Tekdal, temel hakların kişilerin değil, toplumun meselesi olduğunu belirterek, "bir kişiye yapılmış haksızlık, bütün insanlığa yapılmış ~~haksızlık~~ sayılmalıdır" dedi. "Panelde söz alan ~~ESP~~ DSP Genel başkan Yardımcısı Murtaza Çelikel , ANAP'ın siyasi yasakların kaldırılmasının ~~referandumu yapılmış~~ bağlamış olmasının siyasi s ahtekarlık olduğunu belirtti.

Doğru Yol ^Partisinin siyasi yasaklar konusundaki görüşlerini dile getiren ~~E~~ Genel [~] başkan Yardımcısı Mehmet Dülger de "~~mecliste~~ ~~mecliste kaldırılmış~~" siyasi yasakların mecliste kaldırılmış

4
olduğunu, 6 Eylül referandumunda milletin bu kararı tasdik edeceğine inandığını söyledi.

Panelde konuşan SHP İstanbul İl Başkanı Hasan Fehmi Güneş ise şunları söyledi: "Saçımızı demokrasi için ağarttık ama demokrasimizin saçını bir türlü ağartamadık. Demokrasimiz hep hapishane tıraşlı kaldı. Geçici 4.madde ile suçsuz ceza konmuştur. Biz yamyamlardaki adalete bile hasretiz." 12 Eylül'e gelince yalnız sivillerin değil, herkesin sorumlu olduğunu söyleyen Hasan Fehmi Güneş, 12 Eylül öncesinde içişleri bakanlığı yaptığı dönemde polis tayinlerinin bile sıkıyönetim komutanlarının engeliyle karşılaştığını sözlerine ekledi.

--- Tutuklu ve hükümlü ailelerinden sonra SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, da Adalet bakanını ziyaret ederek cezaevlerindeki insanlık dışı koşulların bir an önce ortadan kaldırılmasını istedi. Cezaevlerindeki uygulamalardan örnekler veren Fikri Sağlar, Ailelerinin, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin durumunun iyileştirilmesine yönelik istekleri içeren bir dilekçeyi de Adalet Bakanlığına iletti. Bakan Sungurlu ise cezaevlerinin koşullarının iyileştirildiğini, yemeklerin yeterli olduğunu ve açık görüşlerde kısıtlama yapılmadığını öne sürdü. Bilindiği gibi halen 6 cezaevinde 400'ü aşkın siyasi tutuklu ve hükümlü, cezaevi koşullarının iyileştirilmesi isteğiyle açlık grevinde bulunuyor.

--- Bir süre önce Başbakanlık Kamu ortaklığı ve toplu konut idaresi yapılan başkan Vahit Erdem tarafından açıklanan "KİT Satış çalışmaları bittiği ve ilk olarak satılacak kamu kuruluşları arasında Çay-Kur'un da yer aldığı" şeklindeki açıklama çay üreticilerinin tepkisine yol açtı. ~~Türkiye'nin~~ Çay üreticilerinin en yoğun olduğu Rize'nin Ziraat Odası Başkanı Muhittin Turгут, ~~bu kurumun sonu olacağını belirterek~~ Çay-Kur'un özel sektöre satışının bu kurumun sonu olacağını belirterek Çay-Kur'un eski genel müdürlüğünden Bedirhan Birden de, kurumun özel ~~sektör~~ sektöre satılmasıyla birlikte çay üreticilerinin ürün bedellerinin ~~ödemesinde~~ gecikmelere yol açılmış olacağını, üreticinin maceraya itilmiş olacağını söyledi.

Wish

2

S -Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri, cenevre'de sürmekte olan kimyasal silahların yasaklanması görüşmelerinde, denetleme konusunda anlaşmaya vardılar. ~~Cenevre~~ Cenevre'deki 6. tur görüşmelerinde, taraflar, sovyet temsilcilerinin bu yılın Ekim ayında Amerika'nın Tuğle kentindeki kimyasal silahları imha tesisini ziyaret etmesini ~~konusunda~~ görüşbirliğine vardılar, ~~Varılan~~ Varılan anlaşmaya göre, Amerikan temsilcileri ~~de~~ de daha sonra, Sovyetler Birliği'nin Çapayevsk bölgesinde kurulmakta olan benzer bir tesisi ziyaret edecekler. Yapılan açıklamaya göre, görüşmelerdeki kilit sorunun gözölmesinden sonra, ~~kapsam~~ kimyasal silahların yasaklanması k ^{kimyasal} ve bu ~~tür~~ silah sanayininin temellerinin ortadan kaldırılması / konusunda kapsamlı, etkin ve denetim olanaklı uluslararası bir sözleşme imzalanması doğrultusunda, gelişmelerin hızlanması bekleniyor.

Görüşmelerde ayrıca Sovyet tarafı, ^{masaya} /Sovyet dışişleri bakanı Eduard Svarnadze'nin 6 Ağustos günü Cenevre'de açıkladığı kimyasal silahların yok edilmesine ilişkin yeni girişimin ayrıntılarını getirdi. Ve, Amerikan yönetiminin çift bölümlü kimyasal silahların üretimine geçmekte ısrar etmesinin, kimyasal silahların yok edilmesi konusunda somut bir sözleşmenin imzalanmasının önüne ciddi engeller çıkaracağı uyarısında bulundu.

S --- Portekiz kamuoyunda, Amerika'nın Almadovor kenti yakınlarında yeni bir tesis kurma planlarına karşı ~~kaykılar~~ direniş artıyor. Söz konusu uydu ve roket gözleme istasyonunun. Amerika'nın Portekiz'de kurmaya planladığı söz konusu uydu ve roket gözleme istasyonunun, doğrudan yıldızlar savaşı projesi ile bağlı olduğu bildiriliyor.

4 — Amerika birleşik devletlerinde bir çok önde gelen şahsiyet, Cenevre görüşmelerinde ölerleme sağlanması için Amerikan yönetiminin gerekenleri yerine getirmemesini istedi. / Persing 1 a roketlerinin, çifte

sıfır çözümünün önünde bir engel oluşturmaktan kurtarılmasını
istedi. 40 milyon üyeli ^{Kırsi} ~~Kırsi~~ kilisesi'nin ulusal yönetim
komisyonu, Sovyetler Birliği'nin ~~sıfır~~ global çifte sıfır çözüm
önerisini selamladı ve yıl başından bu yana silahsızlanma yolunda
cesaret verici adımlar atıldığını belirtti. "Barış için kadınlar"
örgütünün yöneticisi Edit Villastrigo da yaptığı açıklamada global
çifte çözüm önerisini yürekten desteklediklerini ~~x~~ belirtti, ve
Amerikan yönetiminin bu somut önerinin yaşama geçmesi için herşeyi
yapmaya çağırdı. Özel Silah Kontrolü Birliği' adına bir demec veren
~~May~~ Maykıl Flann ~~Flornoy~~ ise, Persiml ~~Axxkaxx~~ roketlerinin,
ortamenzilli roketlerde bir anlaşmaya varılmasının önünde engel
olmaması gerektiğini belirtti.

Öteyandan, ~~hafta sonu~~ Amerika Birleşik devletlerinde, hafta sonu,

Atombombasının ~~akıx~~ kullanılmasının 42. yıldönümü nedeniyle bir diz gösteri düzenlendi. Nevada'daki nükleer deneme sahası önünde toplanan göstericiler, ~~derhax~~ nükleer silah denemelerinin derhal durdurulmasını öngören bir anlaşmaya varılmasını istediler. ~~Kolara~~ Kolorado'daki Roki Flet kentinde göstericiler nükleer bir tesisin ~~yollarını kestiler.~~ giden yolları kestiler. Amerika çapındaki gösterilerde, toplam ~~250xx~~ 350 göstericinin gözaltına alındığı açıklandı.

S ~~Amerikaxbirleşikdevletleri~~ Basra körfezindeki gerginlik sürerken, Amerika birleşik devletleri bölgeye askeri yığacağını artırmaya devam ediyor. Bu arada, Umman körfezinde seyretmekte olan Panama bandıralı bir Amerikan tankeri, ~~m~~ sualtı mayınına çarparak yara aldı. Hürmüz boğazı açıklarında bir mayına çarpan ~~20x~~ 250 bin tonluk Teksako Karabiin adlı tanker ~~xxxxx~~ su seviyesi altında bir delik açılırken, can kaybı olmadı. Öte yandan, Tunus'da toplanan Arap

Birliği Bakanlar kurulu özel oturumu , körfezdeki gerginliğin sona erdirilmesi doğrultusunda somut adımlar atılmasını istedi.

---Beş ~~kıtın Amerikx~~ orta amerika devlet başkanlarının düzenledikleri zirvenin, somut bir barış planı ile sonuçlanması, çeşitli ülkeler tarafından selamlanmaya devam ediyor. El salvador, ~~Kuzenala,x~~ Guatemala, Honduras, Kosta Rika ve Nikaragua devlet başkanlarının bölgeye yönelik dış müdahaleleri dışlayan ve çatışan taraflar arasında diyalog yoluyla gerginliklerin azaltılmasını öngören somut barış planı üzerinde görüşbirliğine varmaları, son olarak Çin Halk cumhuriyeti tarafından da ~~olumlu,x~~ desteklendi. Pekin'de bir açıklama yapan dışişleri bakan sözcüsü, barış planının ^{selamı} ~~sonu~~ladığı ve 'Çin halk cumhuriyeti'nin ortaamerika ülkelerinin egemenlik, bağımsızlık ve toprak bütünlüğü haklarını tanıdığını ve desteklediğini belirtti. Çin'in bölge ülkelerinin kendi sorunlarını dış müdahale

olmaksızın çözmesi gerektiği görüşünde olduğunu vurguladı.

--Güney Afrika'da ~~madenler~~ grevci maden işçilerinin sayısı 370 bine yükseldi. Bu, güney afrika tarihindeki en yüksek ~~grevci~~ grevci sayısını oluşturuyor. Toplam 44 madende ⁱⁿ işçiler, "insanca bir yaşama yetecek ücret" istemiyle greve çıktığı ~~toplam~~ toplam 44 maden, ağır silahlı polis birlikleri tarafından sarılmış durumda.

~~xxxGüney kargide işçilerin grevleri yaygındır xxx~~ xxxxxxxx

- 25 yıldır ırkçı güney afrika zindanlarında tutulan Nelson Mandela'nın eşi Vini Mandela, apartayd rejimine karşı mücadeleyi güçlendirme çağrısı yaptı. Güney afrika kadınlar günü nedeniyle, Johannesburg'daki Witwatersrand üniversitesinde düzenlenen bir törende konuşan Vini Mandela, kadınların gerçek yurtseverler olarak güney afrika'daki ırkçı rejime karşı özgürlük için mücadele edenleri desteklemesi gerektiğini belirtti.

42-
-Güney kore'de işçilerin grevleri yaygınlaşıyor. Maden, gemi yapım ve otomobil işkollarındaki 85 işyerinde başlayan grevler, pazartesi günü 120 işletmeye yayıldı. Grevciler daha yüksek ücret ^{by} ve yaşam koşullarının iyileştirilmesini ^{ayrıda} ve bağımsız, yasal sendika kurma hakkı ^{neki temin etmektedir} istiyorlar. Pazartesi günü, 1000 kadar polisin ~~saldırıları~~ gözyaşartıcı bombalarla saldırdığı 500 kişilik bir grevci işçi grubundan 20 kişi yaralandı. ~~Öksenden~~

--Çin Halk cumhuriyeti ile moğolistan arasında, sınır ticareti konusunda bir anlaşma imzalandı. Buna göre, iki ülke arasında, ~~h~~ ortak sınır üzerinden yaklaşık 1 milyon dolarlık mal alışverişi gerçekleştirilecek. ^{İki ülke arasında} Uzun süre gerginlikler ~~xxxxxxxxxxxx~~ in giderilmesi sürecine girilmesinden sonra, sınır ticaretine ilk kez geçen yıl başlanılmıştı.

94

---Kamboçya, ulusal uzlaşma çağrısı yaptı. Kamboçya dışişleri bakanının yaptığı açıklamaya göre, ~~Kamboçya~~^{ülke} yönetim, Kamboçya sorunu ~~huhuhuh~~ ulusal uzlaşma yoluyla politik bir çözüme kavuşturulmasına hazır ~~olduğunu belirtti.~~ bulunuyor. Kamboç dışişleri bakanı, bu doğrultuda, ülkesinin, Polt ve Pot ve getesi dışındaki tüm muhalefet grupları ve ~~dilerleri~~^{dillerleri} ile sorunun çözümü için görüşmeler yapmak istediğini belirtti. Vietnam gönüllü birliklerinin geri çekilmeye başladığına dikkat çeken dışişleri bakanı ayrıca, pol pot ve öteki karşı devrimci gruplara ~~yanılan dış~~^{gösterilen dış} yardımların da sona erdirilmesi gerektiğini belirtti.

11.8.1987 // TKP'de
Günün Yorumu

Başlık: Demokrasi İçin Referandumda Evet

9 Ağustos 1987 Ekr.

Bizim Radyo

Burası Bizim Radyo... Değerli dinleyiciler, son haftanın gelişmelerine kısaca bir göz atalım: Nasıl bir hükümet var ve neler oluyor ülkemizde?

Önemli
Bazı konular ya basına yansımıyor ya da kısaca geçiştiriliyor. Örneğin, 26 Temmuz günü Sovyet İzvestiya gazetesi, Haziran ayında, yani iki ay önce "Savaş Zamanı Ev Sahibi Ülke Destek Anlaşması"nı Türkiye'nin imzaladığını belirtiyor. Bu anlaşma, Amerikan Çevik Kuvvetleri'nin Ortadoğu bölgesine aktarılmasında, Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye'nin işbirliği yapmasını, Türkiye'deki Amerikan üslerinin bu müdahalede kullanılmasını hükme bağlıyor.

Bu konuda hükümet, kamuoyuna hiçbir açıklama yapmış değildir. "Ateş olmayan yerden duman çıkmaz", denir. Birçok konuda yalanlama yapan Dışişleri Bakanlığı, neden bu konuda susuyor?

Bir ikinci konu, Amerikan yönetiminin Yıldız Savaşları projesidir. Bu tehlikeli proje, nükleer silahlanmayı uzaya ^{gaymaye,} uzaydan bütün insanlığı nükleer silahların namlusunda rehine almayı amaçlıyor. Bilindiği gibi, geçen ay Los Alamos'taki nükleer fizik uzmanlarının Ağrı Dağı'na çıktıklarını 10 Temmuz 1987 günlü Cumhuriyet gazetesi yazdı. Genelkurmay Başkanlığı yetkilileri, olaydan haberi olmadığını söylüyor. Gazeteye göre, bir başka yetkili ise, Ağrı Dağı'na "lazer topu"nun yerleştirileceği konusu içeren "gizli" bir yazının ilgili kuruluşlara gönderildiğini söylüyor. 5 Ağustos 1987 günlü, Sovyetler Birliği Silahlı Kuvvetleri'nin gazetesi Kırasnaya Zvezda, Amerika'nın ülkemizi "Yıldız Savaşları" projesine çekme girişimlerini ele alıyor, Ağrı Dağı'nda Nuh'un Gemisi'ni arama bahanesiyle Amerikalıların faaliyetlerinin sürdüğünü belirtiyor.

Yine soralım, değerli dinleyiciler: Bu konunun, Ağrı Dağı'-

nın Amerikan planlarının bir parçası olarak komşu Sovyetler Birliği'ne karşı kullanılmasının herhalde ciddi politik, askeri ve stratejik sonuçları olması gerekir. Hükümet, Dışişleri Bakanlığı neden bu konuda resmi bir açıklama yapmıyor? ^{Gerçi} Cumhuriyet gazetesinin, her kimse sözünü ettiği Genelkurmay yetkilileri, bu durumdan haberleri olmadıklarını söylüyorlar.

Bu durumda iki şık var: Ya gerçekten haberleri yoktur. O zaman Ağrı Dağı'nda, sınırda ne olup bittiğini bilmeyen bir Genelkurmay'ın ulusal savunmamızda ^{bir} asgari ciddiyet ve sorumluluk taşıdığı söylenebilir mi?

Öteki şık ise, Ağrı Dağı'nın tepelerini Amerikalıların yetki alanı sayıp, burayı da tıpkı İncirlik Üssü'nün girilemeyen yerleri gibi, Amerikalılara teslim etmişlerdir. ^{Yetkililer} Bunu kamuoyunun önüne çıkıp da açıkça söyleyememektedirler. Her iki ihtimalin de,

her iki durumunda, bir hükümet açısından savunulabilecek en küçük bir yanı yoktur.

Üçüncü bir konu, ırkçı Güney Afrika Cumhuriyeti'nden iki gizlice bakanın geçenlerde Türkiye'yi ziyaret etmiş olmasıdır. Ankara'da İngilizce çıkan Deyli Niyuz gazetesi, Güney Afrika Cumhuriyeti Ekonomi ve Teknoloji Bakanı ile Maliye Bakanı'nın Türkiye'ye geldiklerini, bazı Türk özel firmalarının temsilcileriyle görüşmeler yapıp bir ticaret protokolü imzaladıklarını yazdı. Bu konuda da bugüne kadar hükümet ^{bir} açıklama yapmamıştır, haberi yalanlamamıştır... Normal demokratik bir ülkede, böyle bir konuda kamuoyu ^{ar,} ayağa kalkar, ırkçılarla işbirliği yaptığı için o hükümete ülkeyi ve eder, yapıp yapacağına bin pışman dünya ve Türkiye dünyayı zindan eder... Nitekim her şeye rağmen, kamuoyunun tepkisinden çekindiği için hükümetin bu gezileri gizli tuttuğu anlaşılıyor. Maliye ve Gümrük Bakanı Ahmet Kurtcebe Alptemoçin'in "birçok ülke Güney Af-

rika ile ticaret yaparken, biz niye yapmayalım" dediği biliniyor. Bu anlayış ve hele Deyli Niyuz gazetesinin Sözünü ettiği iki Güney Afrikalı bakanın Türkiye gezisi, uluslararası düzeyde ülkemizin saygınlığına büyük bir darbe indiriyor. Üstelik bu tutum, ırkçı Güney Afrika rejimiyle işbirliği, hükümetin Birleşmiş Milletler'de Güney Afrika ırkçılığını kınayan tutumuyla da bağdaşmıyor. Bu konuda da, Özal hükümetinden, Dışişleri Bakanlığı'ndan açıklama beklemek kamuoyunun en doğal hakkıdır.

Dördüncü bir konu, Lindin Laros adlı yalnızca gamalı haçı eksik, Amerikalı bir neonazinin ülkemize gelmesi, Başbakan Turgut Özal ve Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu ile görüşmeleridir. Lindin Laros, ne Amerikan hükümetinin bir sorumlusu, ne de Amerika'da tanınmış bir toplum adamıdır. / 7 Ağustos cuma günkü yayınıımızda da belirttiğimiz gibi, / Bu kişi, insanlar arasında nefreti teşvik eden, terörün psikolojik temelini hazırlayan neonazi bir kuru-

luşun başıdır. Böyle bir neonazi ile Başbakan ve Dışişleri Bakanı neyi görüşmüşlerdir? Bu görüşmeden amaçlanan ve umulan nedir? Laroş'u Türkiye'ye çağıran kimdir? Hangi kuruluştur? Hükümet, Amerika'da lobi yapabilmek için artık neonazilerden, terör yanlılarından mı medet ummaktadır?.. Bütün ^{bu} konularda hükümet kamuoyuna yanıt vermek zorundadır. ^{Hükümet,} kamuoyu tarafından yanıt vermeye zorlanmalıdır.

Ve asıl önemlisi, değerli dinleyiciler, Doğu Anadolu'da, Kürt yurttaşlarımızın yaşadığı bölgelerde yapılan zulümdür. ^{San ola-} Şırnak ilçesine bağlı bir dizi köy ve mezra, hükümetin emriyle ve zorla boşaltılmıştır. ^{rak,} Şırnak'a bağlı Boyunyaka ve Tekçınar köyü, Nevkara mezarası tümüyle, Kırkkuyu ve Seslice köylerinin bir bölümü, balyozla yıktırılıp ateşe verilmiştir. Ne hakla, hangi anayasaya, hangi insan hakları bildirisi^{ne} dayanarak, hükümet Kürt yurttaşlarımıza karşı böylesine zulüm uygulayabilmektedir? Bu zulmün Güney Afrika'daki ırkçı rejimin siyahlara yaptığı zulümden

bir farkı var mıdır?

İster Türk, ister Kürt, kökeni ne olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti'nin hiçbir yurttaşına karşı zulüm ve işkence yapılamaz. Zorla köyler boşaltılamaz, Kürt köylüsünün erzagina, yiyeceğine, malına-mülküne elkonamaz. Köyler balyozla yıkılıp ateşe verilemez. Böyle bir barbarlık karşısında Türk-Kürt bütün yurttaşlar ayağa kalkmalıdır. Barbarlığın, haksızlığın, zulmün böylebi karşısında Bütün bunları kamuoyu sessiz kalamaz. yapmaya yeltenen bir hükümet, normal demokratik bir ülkede kolay kolay işbaşında kalamaz.

Değerli dinleyiciler, işte böyle bir hükümet yönetiminde 6 Eylül günü insan hakları ülkemizde referanduma sunuluyor. Bu referandum, 1982 yılında özgürlükleri yokeden cunta anayasasına karşı mücadelemizin bir devamıdır. Türkiye Komünist Partisi, ülkemizde insan hakları, demokrasi ve özgürlük adına, bu referandumda bütün

yurttaşları "Evet" oyu kullanmaya çağırıyor. Türkiye Komünist Partisi, eski başbakanlardan Bülent Ecevit'in, ortak bir demokrasi ve yeni bir anayasa anlayışı temelinde sağ ve sol güçlerin eylem birliği ve dayanışma önerisini destekliyor. Komünistler olarak, Sosyal Demokrat Halkçı Parti, Demokratik Sol Parti, Doğru Yol Partisi ve Refah Partisi İstanbul İl Başkanları'nın ortak toplantısını selamlıyor ve bütün gücümüzle destekliyoruz. Referandumda "evet" için bu eylem ve güçbirliği, bütün yurt çapına yayılmalıdır. Bu eylem ve güçbirliğinden hiçbir sol örgüt dışlanmamalı ve kendini dışlamamalıdır, diyoruz.

Demokrasi İçin Referandumda EVET!

Burası BR... Değerli dinleyiciler, "Demokrasi İçin Referandumda Evet" başlıklı radyomuzun yorumunu dinlediniz.

SOVYET ÜLKESİ-SOVYET YAŞAMI

16. Program (II Ağustos 1987)

Merhaba değerli dinleyicilerimiz. "Sovyet ülkesi-Sovyet yaşamı" programımızda bugün önce Sovyetler Birliği'nin son işsizliğiyle ~~yapılmış~~ ^{ilgili} olarak bir Sovyet ~~ergisi~~ ^{ilgili} yayınlanmış bir yazıyı sunacağız. Ardından "Seçim hakkı" başlıklı bir ~~başka~~ ^{köşemizde} yazımız var. Sorular ve cevaplar ~~ile~~ ^{ele} alacağımız konu ise Sovyetler Birliği'nde ulusal ilişkiler.

YENİ DÜNYA
Gülşüm İsmail

Şimdi dinleyeceğimiz yazı, 1981 yılında bir Sovyet dergisinde

yayınlanan raporlardan alınmıştır.

Taklâsik yarım yüzyıl önce, 13 mart 1930 günü Sovyetler Birli

ğindeki işsizlik canavarı tarihe karıştı. Moskova'da ki iş bulma

kurumunun iş bulduğu son işsiz, faaliyetçi Mihail Georgiyevic Şkunov'du.

1905 te doğum diye besliyorlarmıştı Mihail Georgiyevic. 4kır

desim daha vardı. Babamın 1919'da ölmesiyle çalışmak zorunda kaldım.

Şy11Moskova'nın merkezinde ki sıcak su sisteminin kazan dairelerinde tes-

tiyececi olarak çalıştım. Fakat yakıt yetersizliği yüzünden kazan kapamın

ca bende işten çıkarıldım. Böyle bir darbeyi göğüslemek benim için çok

zor oldu. Çünkü artık evliydim ve ailemi beslemek zorundaydım.

Kovulur kovulmaz ilk işim merkezi iş bulma kurumuna gitmek oldu. İşsizlik maaşı bağlandı fakat bu para kesinlikle yetmiyordu.

Her ay bütün işsizlerin kuruma giderek kayıtlarını tazelemeleri gerekiyordu, aksi halde işsizlik parasını yitirebilirlerdi. Böyle günler de 24saate yakın kuyrukta bekler, hatta kuruma gecelerdik. / Yaşamımdaki hiçte kolay olmayan 6 yıl böyle geçti. 1928 yılında KızılOrduya çağırıldım. 1930 da tekrar iş bulma kurumuna yazıldım. Bu dönemde ekonomik zorlukların üstesinden gelmek için yeni bir düzen oluştu, işsizlere oldukça azalmıştı. Ve kısa bir süre sonra şans bana da güldü. Düzenli iş işime bir deri fabrikasında başladım. Daha sonra öğrendim ki, son Sovyet işsizi benmişim ve bana da iş bulduktan sonra Merkez İş Bulma Kurumu

kapısına kilit vurmuş.

Bu döneme kadar ülkemiz bir çok zorluğu yendi. yeni yaşamı başa rıyla yerine oturttu. Yeni bir bela-düşman ülkemize saldırdı. Bende diğer yoldaşlarım gibi gönüllü olarak cepheye gittim. İki ayağımdan yaralandım. 3yıl koltuk değnekleriyle dolaştım. Bu haldeyken fabrikama döndüm. Kendimi hiç bir zaman sakat hissetmedim, çalıştım, diğerlerinden geri kalmamaya uğraştım.

Şimdi emekliyim-diyor Mihail Georgiyeviç. Kapitalist ülkelerde ki milyonlarca işsizi okudukça, işsiz kaldığım yılları hüznle anımsıyorum. Ne mutlu ki benim halkım 50 yıldır işsizliğin dehşetini yaşamıyor. Sovyet anayasası herkesin çalışma hakkını garanti ediyor, meslek seçmede hak tanıyor. Büyük mutluluk bu.

SEÇİM HAKKI

S - Sevgili dinleyiciler, bugün Sovyetler Birliği'nde gerçekleştirilmekte olan demokratikleştirme sürecinin önemli bir halkası olan seçim hakkının genişletilmesinden söz etmek istiyoruz. SBKP yönetiminin de belirttiği gibi yakın zamana kadar toplumda, yönetici seçimlerinin tümüyle üst organların işi olduğu kanısı yaygındı. Örneğin fabrika direktörü yukardan atanır, bu konu tartışılmaya bile açılmazdı. Şimdi ise bu konuda bambaşka bir durum söz konusudur. İşçi kollektifleri kendi direktörlerini kendileri seçmektedir. Neden böyle bir değişikliğe gidildi? Gelin birlikte düşünelim.

Tepeden bakanların herşeyi daha iyi gördükleri söylenir. Ancak şurada var ki üst organların önünde herkes kendini olduğundan daha iyi göstermeye çalışıyor. Sonuçta atama usulünde kimi yanlışlıklar, haksızlıklar olabiliyor.

Oysa aynı çalışma birimlerinde, birlikte çalışan insanlar birbirlerini daha yakından tanıyorlar. Bir Sovyet gazetecisinin deyimiyle, burada ~~insana~~ ~~tarxhirkirlerine~~ teleskopla değil mikroskopla bakarlar.

Bir örnek verelim. Omsk kentinde bir fabrikaya direktör seçilecekti. İki aday çıkarıp işçilerin onayına sundular. Adaylardan biri fabrikanın baş mühendisiydi. Geçmişte fabrika için çok şey yapmış bir kişi. Ancak konuşmacılar onun son zamanlarda işi ağırdan aldığını, kolletifem danışmadan kendi başına kararlar almaya başladığını söylediler. İkinci aday ise daha genç, enerjik, inisiyatif sahibi. İnsanlarla ilişkilerinde saygılı. ~~ve~~ Ve bugün Sovyet toplumunda büyük değer verilen bir özelliğe sahip. Yeniliklere karşı büyük bir ilgisi var. Oylama sonucu ikinci aday çoğunluğun oylarını alarak fabrika direktörü seçildi.

Değerli dinleyiciler, Sovyetler Birliği'nde son dönemlerde yapılan değişikliklerle daha karlı çalışan işletmelerin işçilerinin daha fazla kazanması hedeflenmektedir. Bu durumda işçiler, yöneticilerinin kim olacağına daha büyük bir ilgi gösteriyorlar. Böylelikle seçimlerin önemi artıyor.

Peki, ya seçilen yöneticiler kendilerine duyulan güveni haklı çıkaramazlarsa? Kollektif bunun hesabını ondan sorabilir mi? Evet, sorabilir. Burada yaygın olarak kullanılan yöntem yöneticilerin sık sık işçiler önünde rapor vermesidir. Örneğin Gürcistan cumhuriyetinde son iki yıl içinde bu türden dört bin rapor dinlendi. Sonuçta 326 yöneticiye güvensizlik ifade edildi ve bunlar görevlerinden alındı.

Bu programımızdaki sorular-cevaplar köşemizin konusu SSCB'deki ulusal ilişkiler. İşte ilk sorumuz:

— **SORU:** Sovyetler Birliğinde ulusal sorun temelde çözülmüştür deniyor. Bu işin nasıl gerçekleştiğini anlatırmısınız?

— **CEVAP:** Sovyet anayasasının 70. maddesi şöyle demektedir: SSCB ulusların kendi kaderlerini özgürce belirlemesi ve eşit haklı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerinin gönüllü birleşmesi sonucu sosyalist federalizm ilkesi temelinde kurulmuş olan çokuluslu tek bir birlik devletidir. 72. maddede ise her birlik cumhuriyetinin ayrılma hakkının saklı olduğu belirtilerek gönüllülük ilkesi garanti altına alınmıştır.

Bugün SSCB'de yaşayan bütün halkların devlet yönetimine adalet-

li katılımını sağlayan bir politik yapı vardır. Eskiden

Eskiden feodalizm aşamasında olan pek çok halk 70 yılda akıl almaz bir gelişme temposuyla kalkınarak bugün ileri bir sanayiye, gelişmiş bir tarıma kavuşmuş durumdadır. Örneğin 20'li yıllarda pek çok Asya ve Arap ülkesiyle aynı gelişmişlik düzeyine sahip olan Bir Özbekistan veya Gürcistan ekonominin, teknolojinin, bilimin hemen her dalında bugün bu ülkelerden kat kat ilerdedirler.

Bugün Cumhuriyetler, bölgeler arasında ortak yarara dayalı bir işbölümü sıkı ekonomik bağlar vardır. Bir yandan belli alanlarda uzmanlaşma gitmekte, diğer yandan ise oranlar korunarak çok yönlü gelişme sağlanmaktadır. Devlet bütçesinin ve devlet yatırımlarının cumhuriyet-

ler arasında ihtiyaca göre adaletli dağılımı da halklar arası ~~esitlik~~ ¹⁹⁵⁰ eşitlik sağlayan gerçek ekonomik eşitliği sağlayan önemli etken olmuştur.

Sovyet iktidarı kültür, dil ve eğitim alanında uluslara özgürlük getirmiştir. Ancak daha da önemlisi bu özgürlüğü kullanabilecekleri olanakları yaratmıştır. 50'den fazla halk ilk defa kendi alfabelerine kavuşmuştur. Çarlık döneminde okuma-yazma oranının %1-2 olduğu Orta Asya ve pek çok Kafkas halkları arasında bu sorun çözülmüştür. Anadilde eğitim anayasayla garanti altına alınmış, kısa sürede açılan yüzlerce ilk, orta ve yüksek okuldan, meslek okullarından binlerce yerli ulusal aydın ve teknik kadrolar hazırlanmıştır. Bu alanda kazanılan kimi başarılar gerçekten başdöndürücüdür.

— **SORU:** Sovyetler Birliğinde ulusların yakınlaşmasının nasıl gerçekleştiğini anlatırmısınız?

— **CEVAP:** Sovyetler Birliğinde ulusların yakınlaşması herşeyden önce sosyo-ekonomik alanda gerçekleşmektedir. Benzer, eşit sosyo-ekonomik yapı ulusların yakınlaşmasını kolaylaştıran bir önkoşuldur. Bunun yanısıra ulus içinde en enternasyonalist kesim olan işçi sınıfının gelişip güçlenmeside çok önemlidir. Bugün SSCB'de işçi sınıfının nüfus içindeki oranının % 45'in altında olduğu cumhuriyet veya bölge kalmamıştır.

Yakınlaşma eğilimini etkileyen bir diğer etmen ise maddi ve tinsel üretim alanında halklararası yoğun işbirliği, dayanışma ve dostluk. Her yerde, her iş biriminde çokulusluluk en sık rastlanan tablodur. Yapılan anketlerde % 80'i aşan bir çoğunluk çokuluslu kolektiflerde çalışmayı tercih ettiğini belirtmektedir. Bir diğer etmen halkla

rın kültürlerinin yakınlaşması yer yer ortaklaşmasıdır. Yazılı edebiyattan halk bayramlarına dek uzanmaktadır bu süreç. Bunun yanısıra uluslararası olmayan, yepyeni sovyet gelenek ve göreneklere de doğmaktadır. Örneğin, yeni evlilerin savaş şehitleri için dikilmiş anıtları ziyaret etmeleri gibi.

Farklı uluslardan oluşan karışık evlilikler ise yakınlaşma eğilimini güçlendiren bir başka önemli olgudur. Son nüfus sayımına göre tüm ülke çapında ailelerin yaklaşık % 15'i karışıktır.

Burada tüm bu süreçlerin önemli ölçüde ancak karşılıklı iletişimi sağlayan ortak ~~yazar~~ bir dilin, rusçanın yardımıyla gerçekleştiğine göz kapamamak gerekiyor. Rusça resmi, zorunlu devlet dili olmadığı hal

de bugün nüfusun % 82'si tarafından konuşulmaktadır.

— **SORU:** Günümüzde SSCB'de ulusal ilişkiler alanında ne gibi sorunlar vardır?

SBKP Genel Sekreteri'nden?

— **CEVAP:** (Gorbaçov Yoldaş SBKP 27. Kongresinde okuduğu MK Raporunda şöyle diyordu: "...kazanımlarımız ulusal süreçlerde hiçbir sorun olmadığı izlenimi yaratmamalıdır. Her gelişmeye özgü kaçınılmaz olan çelişkiler bu alanda da vardır". Kongrede yapılan "ulusal yalıtlanmaya, bölgeciliğe, asalak düşünceye doğru bir eğilim hala vardır ve bazen kendini çok acı bir biçimde hissettirmektedir" saptaması bugün hala güncelliğini korumaktadır. Butür sorunların nerden kaynaklandığı ve nasıl çözüleceği sorunlarının cevabı Ocak 1987 SBKP MK Plenumunda daha ayrıntılı bir şekilde veriliyordu. Bu alandaki sorunlar ve olumsuz eğilimler uzunca bir

dönem birikmiş, çözümü geciktirilmişti. Yine bu alanda kimi subjektif eksiklik ve dikkatsizlikler de söz konusuydu. Yeni kuşakların enternasyonalist ruhta eğitiminde gevşek davranılmıştı. Bu bir kerede ve tamamıyla ~~çözülen~~ bir iş değildi halbuki. Her yeni kuşağın yurt-sever ve enternasyonalist bir ruhta eğitilmesi süreklilik, dikkat, ve yaratıcılık isteyen bir işken, biçimciliğe kaçılmış, ^{güvenler, görevler, sorular} ihmal edilmişti. Birleşik bir devlet içinde bütünle parça ve ayrı ayrı parçalar arasın çıkması doğal kimi çelişkiler zamanında, hızla giderilememişti. Kadro seçiminde ulusal kadroların adaletli temsili mekanik bir biçimde ele alınarak enternasyonalizm ilkesi veya ulusal temsil ilkesi yer yer abartılarak bu gerçekten zor olan ve ustalık isteyen sorun her zaman

ilkesel olarak çözülememişti.

Teorik alanda da ciddi eksiklikler vardı. Teorisyenler, bilimadamları ulusal ilişkileri, bunların gelişme perspektiflerini yeterince açıklayamamışlardı. Bunun dışında edebiyat ve sanat yapıtlarında, başında biliçli bilişsiz kimi yanlış eğilimler, ulusal kibirlilik, milli yetçilik gibi eğilimler belirmişti.

İşte bugün SSCB'de ulusal ilişkiler alanında şimdiye kadar yapılanlar, kazanılan başarılar inkar edilmeden tüm bu eksiklikler ve hatalar giderilmekte, sosyalizmin ulusal ilişkiler alanında temel sorunları çözmüş olan SSCB'nin bu sorunları da çözecek güçte olduğu görülmektedir.
